

Motion till riksdagen 2012/13: MJ395

av Anders Åkesson och Ola Johansson (C)

Skydd av biotoper i odlingslandskapet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att inrätta ett pilotområde i landet där erfarenheter vinnas av en utveckling av den svenska biotoplagstiftningen i riktning mot större traktvis flexibilitet med bibehållet biotopskydd.

Motivering

I gällande miljöbalksförordning saknas bestämmelser som medger ändring eller upphävande av det generella biotopskyddet. Det finns möjlighet för en länsstyrelse att lämna dispens om så kallade särskilda skäl föreligger. Även om viljan att ge dispens finns, är utrymmet för dispenser i princip obefintligt med dagens lagstiftning. Det uppstår problem då det som lantbruksföretagaren upplever som "särskilda skäl" inte stämmer överens med vad myndigheterna och lagstiftaren uppfattar som "särskilda skäl". Vid kontakter mellan beslutsmyndighet och lantbruksföretagare med besked om ställningstagande eller beslut hänvisas i beskedet eller beslutet ofta till olika miljömål. Två av miljömålen – "ett rikt odlingslandskap" och "ingen övergödning" – riskerar enligt vårt sätt att se det att hamna i konflikt med varandra med dagens miljöbalksförordning.

Problemet enligt ovan uppstår i kollisionen mellan ambitioner att skydda och bevara biotoper och i att bedriva ett miljömässigt och ekonomiskt uthålligt jordbruk. Problemet växer i takt med pågående strukturrationalisering av det svenska jordbruket, en rationalisering som innebär sammanslagning av brukningsenheter och därmed vidhängande förändringar i gårdarnas arrondering. Att få genomföra förändring av den nya brukningsenhetens arrondering är en av drivkrafterna i strukturrationaliseringen och en förutsättning för ett miljömässigt och ekonomiskt uthålligt brukande av marken.

Fel! Okänt namn på

Beskrivningen enligt ovanstående har lett fram till ett i princip totalstopp för att ta bort odlingshinder i åkermarken, vilket i sin tur innebär ett stort problem för att rationalisera driften av fastigheterna. Både ur miljö- och effektivitetshänseende utgör nygamla odlingshinder i en omarronderad jordbruksfastighet ett problem. Det blir oundvikligen dubbelkörningar när fälten blir små och flikiga p.g.a. odlingshinder. Den moderna maskinparken utvecklas därtill på ett sådant sätt att det blir allt svårare att bruka skiften rationellt om det finns odlingshinder i vägen. De hinder som skyddet av biotoperna utgör i form av bevarade åkerholmar, murar, rösen, diken etc. riskerar att innebära en totalt sett större miljöbelastning p.g.a. större åtgång av insatsmedel såsom drivmedel, gödselmedel, växtskyddsmedel och ökad markpackning. Skyddet av biotoperna får även stora ekonomiska konsekvenser eftersom de på gårdsnivå utgör fördyrande faktorer i brukandet av den aktuella enheten.

Sammantaget innebär detta en risk för att brukandet av det aktuella skiftet upphör med följd att både åkern och det som skulle skyddas försvinner. I det läget har det bästa blivit det godas fiende. Det är därför rimligt att eftersträva en balans i hänsynstagandet mellan de båda miljömålen ”ett rikt odlingslandskap” och ”ingen övergödning” och att en avvägning av de båda miljömålen sker på gårdsnivå vid bedömningen av effekterna av ett skydd av biotoper.

Gällande lagstiftning är generell men förutsättningarna och vad som egentligen behöver skydd och vad som eftersträvas skiftar självklart över landet, en icke flexibel och över hela landet likadan tillämpning riskerar därför att bli kontraproduktiv i förhållande till vad som är syftet med lagstiftningen. Tillämpning av gällande lagstiftning ger heller ingen öppning för en kompensatorisk åtgärd möjlig att utföra på gårds- eller traktnivå. Det skulle tex kunna vara att i utbyte mot en förändring som medger ett mera rationellt och miljöeffektivt brukande åläggas att anlägga ett vattenområde, stenröse, trädrad mfl uttryckta biotoper i områden där dessa pga tidigare strukturomvandling idag utgör en sällsynthet.

I syfte att utveckla lagstiftningen finns det skäl att ta initiativ till ett pilotområde i landet där erfarenheter vinnas av en utveckling av den svenska biotoplagstiftningen i riktning mot större traktvis flexibilitet med bibehållet biotopskydd.

Med stöd i det ovan anförda vill vi att riksdagen ger regeringen tillkänna som sin mening vad som ovan anförts om att inrätta ett pilotområde i landet där erfarenheter vinnas av en utveckling av den svenska biotoplagstiftningen i riktning mot större traktvis flexibilitet med bibehållet biotopskydd.

Stockholm den 3 oktober 2012

Anders Åkesson (C)

Ola Johansson (C)